

meritam ad nos usque ejusmodi revelationem traditione orali pervenisse tot inter hereses, quæ decem et octo seculorum tractu exortæ sunt. Sane medio ævo, atque ætate præsertim Innocentii III et Alexandri IV, quis sibi persuadeat puras Ecclesiæ traditiones viguisse (1)? Ubinam igitur in tanta corruptione et obscuritate fœditate, in qua Europa jacebat universa, verus servabatur christianismus? Profecto in *Scripturis*, et in *Scripturis tantum* (2). Igitur restat ut alterutrum fateamur, aut ab initio revelationem Scripturæ quidem et traditioni consignatam fuisse, atque hac traditione medio ævo deperditam revelationem non nisi in Scriptura sola superfuisse, aut Novum Testamentum integram esse, plenam ac sufficientem Dei voluntatis manifestationem, fideique summariam. Posterius vero hoc longe verisimilius videtur; nam ut *meræ orales communicationes* verbo Dei scripto arguari possint, necesse est validioribus quo fieri potest externis testibus eas adstrui, quod tamen incredibile est, attentam doctrinalium traditionum naturam, quæ de ore in os progredientes iis modificationibus subjiciuntur, quas ex hominum ideis ac locutionibus subeant oportet. Ecquis unquam has appellaverit revelationem (3)? Quidquid pro traditionibus assertur in quæstionem venit. Non aliunde suam hæc originem traxit persuasio, quam ab inanibus timoribus conceptis ex desiderio favorem divinum obtinendi, cujus intentiones postea ab antiquitate consecrate sunt. Ceterum nihil aliud traditiones sunt præterquam *præctica aberrationes* a puritate et integritate doctrinarum christianarum, quæ labente tempore incrementum accipientes constituerunt *papismum in deteriori tenebrosiorique forma* (4). Ergo.

Resp. Neg. illud consequi quod adversarius autumat. Posito enim quod Christus revelationem suam ad homines transmittere decreverit partim scriptis, partim viva voce, ipsius jam erat eam incorruptam servare, tum scilicet eam partem quam scriptis committi voluit, tum eam quam voluit ore tenus propagari. Deo enim alterum altero difficilius non est. Fateatur sane adversarius Dei prodigio factum esse, ut Scri-

(1) Ita Shuttleworth, op. cit. p. 51. seqq. quibus jam præmiserat et ipse, ut factum vidimus a Palmerio, quod si Scriptura non omnia ad salutem necessaria contineret, foret ipsa *incompleta* et indigeret *supplemento*, quasi nempe Evangelium Matthæi fuerit *incompletum*, eo quod non omnia scripserit, quæ postea scripserunt Marcus et Lucas; aut istorum pariter evangelia essent *incompleta* eo quod literis non consignaverint, quæ postea consignavit Joannes, et ita porro. Deinde recurrit et ipse ad loca communi, nempe ad abusum indulgentiarum, ad credulitatem universæ Europæ medio ævo, etc., etc.

(2) Ibid. p. 58. Ex quo infert vivificationem christianismi acceptam referri debere *reformationi*, protestantiumque adhesionem iis quæ scripta invenerunt, ac profectum modernum scientiæ theologicæ. Infelix homo! Interrogat Damnum, Semlerum, Tellerum, Eichornium, Bæverum, Woltmannum, Paulusium, Straussium aliosque pene innumeros reformationis sectatores, quid demum factum sit de Scripturis et revelatione in reformatione. Verum de hoc argumento ex professo agemus in parte III, ubi etiam expendemus quod hic assertur de profectu moderno scientiæ theologicæ.

(3) Ibid. p. 57. Et hic amare queritur, quod hanc assertionem audiverit in ambitu ipso ecclesiæ suæ (*anglicanæ*)!

(4) Ibid. pag. 59. 40.

pturæ sacræ integræ conservarentur; cur igitur effigere Deus nequiverit, ut integræ pariter servarentur traditiones (1)?

Verum cum tota difficultas ex præpostera oriatur traditionis notione, hac depurgata, difficultas evanescit. Existimat porro adversarius traditionis nomine nos quasdam significare, ut ita loquar, verborum formulas, quæ alicui individuo primum commissæ ab eo ad aliud aut alia individua fuerint pariter transmissæ, et ita deinceps. Ast in hoc vehementer errat: traditionis siquidem divinæ ac dogmaticæ nomine catholici complexum significant illarum veritatum seu doctrinæ illius quæ viva voce ab apostolis Christi nomine prædicata est, nec ab auctoribus hagiographis fuit literis consignata, conservata tamen est vivo Ecclesiæ magisterio cui commissæ est. Quapropter non individuis seorsum sumptis, sed Ecclesiæ pastoribus ab apostolis institutis doctrina ejusmodi consignata fuit, seu totius Ecclesiæ corpori, quod, ut suo loco ostendimus, a Christo infallibilitatis atque indefectibilitatis dotem seu prærogativam accepit. Ecclesia autem multiplici ratione, ut paulo post ostendemus, eam conservavit transmissitque ad nos usque, et inde conservavit atque transmittet usque ad seculi consummationem, prout ipsa circa canonicos libros præstitit. Hoc solum Scripturam inter et traditionem intercedit discrimen, quod Scripturæ in quibus veritates revelatæ continentur sint divinitus inspiratæ, saltem quoad res et sententias; traditio, seu verius media per quæ veritates pariter revelatæ ad nos transmissæ sunt, non item (2). Ex his patet identificari dogmaticas divinas traditiones cum vigenti semper Ecclesiæ universæ doctrina (3). Pro-

(1) Pag. 59. Sed præstat refellere Shuttleworth verbis ipsis auctoris non suspecti, ejusque collegæ, nempe Palmerii, qui in *Tractatu cit. De ecclesia*, vol. II, p. III, cap. I, pag. 20. seqq. cum sibi proposuisset argumentum ex *insufficientia traditionis*, scribit: « Alias oppositum fuit traditionem non scriptam obnoxiam esse corruptioni, ac improbabile omnino esse, quod Deus voverit committere revelationem suam modo adeo incerto transmissionis. » Respondet autem: « Evidem si traditio christiana esset omnino non scripta, id est, si scripta non inspirata non superessent, quæ sufficienter testentur universalem christianorum fidem ab ætate apostolica, haud ægre admitti posset, traditionem solam fore probationem incertam doctrinæ christianæ. Ast non videtur ullam inveniri *impossibilitatem* a natura traditionis, quod aliquæ veritates revelatæ potuerint illius ope transmitti, divinæ gratiæ subsidio. Sane, si nos insistimus incertitudini traditionis in genere, potest id consecutiones parere valde graves, *quoniam authenticitas et genuinitas sac. scripturæ librorum imitantur* (tandem aliquando fatetur) *in gradu haud parum notabili, testimonio traditionis primitivæ*. Id asseritur ab Hookero, Witakero, Lardnero, Paleyo, etc., etc.; et pag. 48. Si testimonium primitivorum doctorum christianorum, in hac facti quæstione rejicitur, externæ probationes christianæ religionis destruantur. »

(2) Etiam Palmer eodem modo huic objectioni respondet. Etenim pag. 57. scribit: « Nos respondemus omnibus eorum argumentis, haud appellare ad patres veluti ad *scriptores inspiratos*, sed tanquam ad idoneos testes fidei, quam profitebantur christiani illorum ætate. » Exinde corruunt ea omnia, quæ fusiori stylo Shuttleworth scribit de patrum erroribus, de differentia inter auctores biblicos et patres, etc., etc. quæ sunt totidem nœniæ.

(3) Jam opposuimus Shuttleworthio verba Palmer; nunc circa notionem traditionis in sensu catholicorum opponimus eidem verba Newman, qui in op. cit. *Lectioes de Romanismo et protestantismo*, lect. I, pag. 6. hæc in rem nostram scribit: « Ipsi (Romanistæ) haud Scripturam rejici-

pterea eadem ratione qua infallibilitas Ecclesiæ requiritur ut certi efficiamur certitudine fidei de canone atque inspiratione sacrorum Bibliorum, ita supponi pariter hæc infallibilitas debet in conservatione dogmaticæ divinæ traditionis, cum totius verbi Dei custos et depositaria a Christo fuerit Ecclesia constituta. Hinc nulla urgeri potest difficultas adversus integritatem divinæ ejusmodi traditionis quæ intorqueri adversus sacrorum librorum integritatem non possit; nec ulla potest assignari ratio quare Ecclesia infallibilis fuerit ac sit in conservando verbo Dei scripto, fallibilis vero haberi debeat in conservando secernendoque verbo Dei tradito. Quacumque se adversarii vertant, nunquam se poterunt ab hoc argumento expedire. Ad utrumque quidem munus divino subsidio Ecclesiæ opus est; at illud pollicitus est ei Christus cum dixit discipulis suis: *entes docete*.... *Ecce ego vobiscum sum* (docentibus) *usque ad consummationem seculi*.

His positus jam sponte sua concidunt quæ ab adversario congesta sunt, quin ea singillatim persequamur. Sane hoc ipso quod hereses omnes quæ octo-decim seculorum tractu exortæ sunt, fuerint ab Ecclesia catholica damnatæ ex hoc solo principio quod doctrinæ suæ divinitus acceptæ adversarentur, liquet quomodo intemeratæ dogmaticæ traditiones fuerint conservatæ.

Quærimus deinde ab adversario, num medio ævo perierit Ecclesia; si id ipse affirmet, quomodo ostendet intemeratas sine Ecclesia conservatas fuisse divinas Scripturas? Ridiculum autem esset asserere conservatum fuisse christianismum sine Ecclesia; quid enim est christianismus nisi Ecclesia a Christo instituta? num christianismus in charta et in papyro consistit?

Itaque neutra perit, neque Scriptura sacra, neque dogmatica traditio: et ideo utraque conservata est, quia nunquam Ecclesia juxta æternas Christi promissiones defecit. Quibus autem ineluctabilibus argumentis ostenditur mere *orales communicationes* puras permansisse, iisdem plane demonstratur puras permansisse Scripturas sacras, juxta sensum quem modo exposuimus, non autem juxta adversarii figmentum de natura doctrinarum traditionalium humanarum. Quod si ex ab ideis locutionibusque hominum patiuntur modificationes, hæc non attingunt veritates ipsas traditionales, sed modum eas exprimendi, seu formas, ut vocant, pro veritatum ipsarum evolutione (Cf. *Moehler, Symbolique*, tom. II, § XL).

ejunt, imo forte *magis ei addicti sunt, quam quilibet protestans*; ast tenent ipsam minime solum esse verbum Dei. Contendunt systema doctrinæ suæ descendere perinde ac Scripturam ab apostolis, quoniam si istæ amitterentur, non ideoque periret revelatio. Jamvero, ad refellendos Romanistas opus est eos probe intelligere. Traditionis nomine, ipsi significant universum fidei systema, ac regulas quas receperunt a generatione præcedente, hæc vero ab altera et ita porro. Ejusmodi traditiones in rerum temporalium negotio existunt profecto; hoc sensu traditio est mos seu consuetudo uniformis. Hinc cum Romanenses asserunt se traditioni adherere, significant se credere, et operari prout christiani semper crediderunt et operati suat (p. 27. 30).

Falsum porro est in quæstionem venire quidquid pro traditionibus assertur, dummodo rite traditiones quas adstruimus intelligantur.

Quod demum adjicitur ab adversario de traditionum origine, earumque effectu, de peno suo depronptum est hariolando potius quam demonstrando. Piget vero hac ætate viros doctos et graves audire adhuc ingerentes accusationes de *papismo*, quem vocant, *cum sua deteriori forma*. Quid enim *papismi* nomine significant, nisi *Ecclesiam catholicam* cui Christus in Petro ejusque legitimis successoribus e put præfecit, a quo regeretur, quodque, ut suo loco ostendimus, universa agnovit antiquitas? Merite proinde τὸ ἀλογισμὸν arguitur nova Oxoniensis schola, quæ cum propugnet divinas traditiones, aliaque plura dogmata a protestantibus rejecta denuo admittat (1), pergat tamen inficiari divinum rom. pontificis primatum de quo non minus luculenter præter Scripturam antiqua traditio universa testatur (2). Licet tamen sperare, quod et votis omnibus optamus, non defuturos qui et hunc fidei articulum una cum ceteris adstruant. Ostium apertum est; cetera, Deo optulante, exinde procedent.

II. Obj. 1. Patres utpote errori obnoxii nequiverunt puram ad nos traditionem transmittere. 2. Eo magis quod patres criticismo plane destituti fuerint, ut ex illorum patet scriptorum apocryphorum allegationibus. 3. Haud pauca innovationes a patrum ætate introduci cœperunt, quæ rapido deinceps cursu creverunt; exinde enim institutum monasticum, sacrificium, adoratio reliquiarum exorcismi aliaque ejusmodi originem habuerunt. 4. Nec obstat, illud solum uti infallibile tenendum *quod semper, ubique, ab omnibus* receptum est, juxta Vincentii Lirinensis canonem: *ecquid enim est, quod ita receptum censeri debeat?* 5. Cum vero nimis extollere traditionem perinde sit atque Scripturam deprimeret, prout contigit in Ecclesia romana, satis erit profiteri quemdam erga antiquitatem reverentiæ et grati animi sensum (*Ita rursus Shuttleworth, a pag. 49. ad 71*).

Resp. ad 1. D. Ita tamen ut testimonium patrum sit unum ex mediis per quæ nobis traditio innotescit, C. unicum N. Laborat itaque adversarii difficultas vitio haud exiguo, quod catholici videlicet patrum testimonium unicum esse doceant traditionis transmittendæ medium, atque eam cognoscendi, quod tamen falsum est. Nos plura alia præterea assignabimus. Licet igitur patres singillatim sumpti errori obnoxii fuerint, inferri non potest idoneos illos testes non esse fidei doctrinæ, quæ illorum ætate in Ecclesia vigeat; præsertim si unanimi id consensione testentur. Hæc porro doctrina ea est quam nos traditionem dogmaticam vocamus, quæque et ex patrum

(1) Atque hinc factum est, ut *puseysmus* definitus apte fuerit: *papismus sine Papa*. Ephem. *Union catholique*, 18 décembre 1841.

(2) Recolantur quæ scripsimus in parte hujus tractatus prima sect. 2, cap. 1, prop. 1, 2 et 3. et iterum cap. 2, prop. 1, 2 et 3.

testimonio, et ex aliis mediis ad nos pervenit nobisque innotescit.

Ad 2. D. Cui criticismi defectui, si quis fuit, aliis suppleri mediis potest, C. suppleri nequit N. Etsi enim daremus adversario nonnullos patres hoc defectu laborasse, perperam inde concludit haud potuisse ipsos puram ad nos traditionem transmittere; ad hoc quippe efficiendum magna criticismi dote opus non est. Satis nobis est ut ii patefaciant doctrinam quæ circa peculiarem aliquem articulum sua ætate in Ecclesia obtinebat. Verum etiamsi in hoc decipi seorsum sumpti potuissent, abunde illorum deceptioni aliis mediis suppletur. Quando patres aliqui interdum allegant nonnulla apocrypha scripta, propriam opinionem manifestant, non autem sensum Ecclesie.

Imo ex hoc perspicuum fit Ecclesie doctrinam minime a privati cujusque individui pendere sententia.

Ad 3. D. Innovationes ex mente adversarii patrum ætate introduci cœperunt, C. in se N. Quas adversarius innovationes vocat, quæque IV. potissimum et V. seculo incrementum acceperunt, totidem fidei dogmata sunt, aut Ecclesie doctrina, cujus longe anteriora his seculis documenta prostant. Ut enim monasticum omittamus institutum, quod ad disciplinam tantum spectat, sacrificii aperta mentio occurrit apud apostolicos patres et apud Irenæum, qui testatur in Ecclesia illud obtinuisse per universum terrarum orbem ipso fatente Grabio, ut suo loco ostendimus (1). Sic adorationis, id est venerationis reliquiarum mentio habetur in actis ss. Ignatii et Polycarpi (2), exorcismorum usum ab antiquissima ætate repetit s. Augustinus (3). Parum igitur criticum se prodit adversarius, dum obtrudit uti innovationes IV. aut V. seculi doctrinæ articulos qui ab ætate ipsa apostolica obtinebant. Ex hoc vero colligimus catholicam Ecclesiam his seculis integrum christianismum, seu plenam christianam doctrinam tenuisse, prout et eam adhuc retinet, retinebitque in seculi finem; protestantismum autem cum sua negativa natura vix christianismi larvam et umbram retinere.

Ad 4. D. Si Vincentianus canon positive intelligatur, Tr. si negative N. Suo enim loco ostendimus hunc et non alium sensum esse objecti canonis, nempe illud quidem esse catholicum quod semper, quod ubique, quod ab omnibus retentum est; ast non e converso, ita ut nihil admitti debeat uti fide dogma Ecclesie catholice, quod nec semper nec ubique, neque ab omnibus fuerit admissum. Hoc illustravimus exemplo petito ex libris deuterocanonicis, quibus certe hic canon applicari non potest; attamen uti canonici ac divini nunc ab Ecclesia catholica habentur (4).

(1) In tract. De Euchar. par. 2, cap. 1, prop. 2, col. 256.

(2) Recolantur quæ scripsimus in tract. De cultu sanctor. cap. 4, col. 1194. seqq.

(3) De nupt. et concupisc. lib. II, cap. 29, n. 31. Cont. Julian. Pelag. lib. VI, cap. 5, n. 11. Op. imp. cont. Julian. lib. I, cap. 4. et alibi passim.

(4) Cf. quæ scripsimus de hoc Vincentiano effato in tract. De vera relig. part. 2, prop. 5, col. 181. cum nota apposita. Quoniam vero adversarius nobis objecit auctorita-

tem Vincentii Lirinensis ut solam Scripturam veluti credendum adæquatam regulam constituat, liceat nobis etiam proferre Vincentii verba quibus adversarius obtrudit. Sic igitur in cit. *Compendio*, cap. 23. scribit: « Heic fortasse aliquis interroget, an et hæretici divinæ Scripturæ testimoniis utantur? Utuntur plane, et vehementer quidem. Nam videas eos volare per singula quæque sanctæ legis volumina, per Moysen, per Regum libros, per psalmos, per apostolos, per evangelia, per prophetas. Sive enim apud suos, sive alienos, sive privatim, sive publice, sive in sermonibus, sive in libris, sive in conviviis, sive in plateis, nihil unquam pene de suo proferunt quod non etiam Scripturæ verbis adumbrare conentur... Cum caperint divinas illas voces non jam proferre tantum, sed etiam interpretari, tunc amaritudo illa, tunc acerbitas, tunc rabies intelligitur, tunc novitium virus exhalabitur; tunc primum sciendi sepe videas, tunc transferri patrum terminos; tunc catholicam fidem cædi, tunc ecclesiasticum dogma lacerari... Nam sicut tunc caput (Diabolus) capiti (Christo), ita nunc quoque membra membris loquuntur, membra scilicet diaboli membris Christi, perfidi fidelibus, sacrilegi religiosis, hæretici postremo catholicis. Sed quid tandem dicunt? si, inquit, filius Dei es, mitte te deorsum; hoc est: si filius esse vis Dei et hæreditatem regni celestis accipere, mitte te deorsum; id est ex istius te sublimis Ecclesie, quæ etiam templum Dei putatur, doctrina et traditione dimitte. Ac si quis interroget quempiam hæreticorum sibi talia persuadentem: Unde probas, unde doces, quod Ecclesie catholice universalem et antiquam fidem dimittere debeam, statim ille: Scriptum est enim. Et continuo mille testimonia, mille exempla, mille auctoritates parat de lege, de psalmis, de apostolis, de prophetis, quibus novo et malo modo interpretatis, ex arce catholica in hæreses barathrum infelix anima precipitur. » Totum describi deberet, si omnia quæ pulcherrime habet Vincentius de necessitate adherendi catholice Ecclesie traditioni et doctrinæ, afferre quis vellet.

Heic vero omittere non possumus recens opus a Newman editum sub titulo *The Church of the Fathers*, seu *Ecclesia Patrum*, Londini 1840, in quo cum plurima de traditionis auctoritate habet tum præsertim integrum caput X. de Vincentio Lirinensi, ejusque circa traditionem doctrina pag. 163-196. Proclamat porro Newman eo loci catholicam traditionem « fuisse revera fundamentum super quo antiquis temporibus servatum fuit strictum orthodoxie depositum, » pag. 174. Idque exemplis Ambrosii, Gregorii Nazianz., Athanasii, Hilarii, ceterorum patrum confirmat, sed præsertim testimonio Lirinensis, cujus per plures paginas verba luculentissima proferat, ac summis laudibus extollit. Sed hæc nimis jam sunt ad inanem Shuttleworthii ictus retundendos.

(1) Discrimen ingens inter venerationem quam quovis tempore catholici erga Scripturam sacram professi sunt, et sentiendi rationem seu potius contemptum quem pariter quovis tempore circa eandem hæretici tenuerunt, fuse persequitur doctus P. Cherubinus a s. Joseph in *Dissertat. proœmiali sui apparatus biblici. Digressio secunda in qua agitur de ignorantia Scripturæ quam catholicis objicere solent hæretici nostri*, sect. 1. seqq. et art. 12. *Hæreticorum contemptus circa sac. Scripturam*. Incipit porro a Simone mago, omnium hæreticorum parente, et prolatis semper documentis rem continenter ducit ad Lutherum, Calvinum atque utriusque asseclas usque ad ætatem suam. Cætere porro esset hoc argumentum magni supplementi. Cf. vol. I, pag. 123 seqq. et pag. 229 seqq.

Dices: Saltem in dubio de vero Scripturarum sensu, satis erit confugere ad analogiam fidei, quin necesse sit ad traditionem recurrere.

R. D. Quando fides certo sancita est a legitima Ecclesie auctoritate, Tr. vel C. quamdiu ista incerta est ac fluctuat N. Catholici non abnuunt confugere ad analogiam fidei, cum de obscuro aliquo agitur Scripturæ textu, ad eum nempe exponendum juxta certam normam illam quam ab Ecclesie habent auctoritate. Verum protestantes ad illam se recipere non possunt, tum quia 1. nunquam inter eos convenit de communi aliqua fidei professione, neque ex eorum principio convenire unquam poterunt; tum quia 2. secta quilibet ad fidem illam peculiarem confugeret quam sectatur, adeoque anabaptistæ, e. g. sociniani, methodistæ, quackeri, etc. ex hoc principio Scripturas exponerent cohærenter ad suos errores; tum denique 3. quia nec individua singula protestantium semper consistunt in eadem fidei professione, cum hodie abijciant quod hesternæ die fide tenuerunt. Ita enim necessario fert indoles negativa protestantismi (1).

CAPUT II. De mediis generalibus quibus transmissa est primitiva dogmatica traditio, quibusque tuto cognosci potest.

Jam ab ipso hujus sectionis initio animadvertimus haud esse permiscendam traditionem dogmaticam de qua agimus, seu potius hujusmodi traditionis objectum cum mediis per quæ istud ad nos pervenit, aut quibus pervenisse nobis innotescit. Fieri enim potest, ut traditio quidem viva voce transmissa fuerit, nec tamen integra ad nos usque promanaverit, pluribus saltem erroribus commaculata, uti reipsa traditionis osores affirmant, quod paulo ante vidimus. Operæ pretium exigit ut postremum hoc effugium adversarii eripiamus.

Jamvero inter hæc media alia sunt generalia, alia vero particularia, seu quæ peculiaribus documentis ostendunt quid Ecclesia quovis tempore crediderit. De prioribus in hoc capite, de posterioribus in insequenti agemus.

Inter media quæ generalia nuncupavimus, publicum ac perenne Ecclesie magisterium recensemus, acta conciliorum præsertim œcumenicorum, acta item martyrum, sacram liturgiam, Ecclesie praxim in sacramentorum administratione atque in cultu religioso, necnon scripta patrum, deinde vero scholarum antiquorum, recentiorumque theologorum doctrinam, insuper ipsorum hæreticorum, historicarum denique ecclesiasticarum. Unumquodque ex enumeratis

(1) In quo protestantes plane cum antiquis illis hæreticis conveniunt de quibus sic scribit s. Irenæus cont. hæres. lib. V, cap. 20. « Et Ecclesie quidem prædicatio vera et firma, apud quam una et eadem salutis via in universo mundo ostenditur... Qui relinquunt præconium Ecclesie, imperitiam sanctorum presbyterorum arguunt... Tales sunt autem omnes hæretici, qui se plus aliquid præter veritatem invenire putant; sequentes ea, quæ prædicta sunt, varie, et multiforiter, et imbecille facientes iter, « de iislem non semper easdem sententias habentes, velut cæci a cæcis circumducuntur. » Ita bonus Pater

mediis seorsum etiam spectatum magnam profecto vim habet, ac ineluctabile prorsus theologo suppeditat argumentum ad novatores profligandos: simul vero sumpta ad instar fluminis exundantis invadunt ac dejiciunt vel invitum et reluctantem animum.

Quoniam verò fieri nequit, ut in tractationis scholasticæ angustiis pro rei gravitate de singulis late disseramus, satis nobis erit primoribus saltem, ut ita dicam, labiis ea delibare, quantum scilicet opus est theologiæ candidatis, ut agnoscant in quibus postea se exerceant, si optatam velint metam attingere fidei catholice hostes impugnando. Distinctis igitur paragraphis liberiorique methodo singula recensita mox breviter percurremus, apposita interserentes notitia, quæ præ oculis in eorumdem usu habenda sunt.

§ 1. De Ecclesie magisterio.—Christus Dominus, ut sæpe annotavimus, integrum fidei depositum contulit Ecclesie in apostolis eorumque legitimis successoribus sub Petri ejusque successorum primatu, ipseque mandavit, ut omnes sive convertendas, sive ad fidem conversas gentes docerent, pollicitusque est se iis, seu unicæ Ecclesie suæ in hoc ministerio usque in seculi finem affuturum. Ex illo sane tempore nunquam Ecclesia destitit ab hoc ministerio obeundo sive quoad gentes nondum ad fidem conversas, sive quoad eas quas jam in sinum suum ipsa cooptaverat. Licet porro aliqua, aut si magis lubet, magna etiam doctrinæ pars, quæ primum viva solummodo voce annuntiata fuerat, successu temporis, data occasione atque Spiritu s. inspirante, ab apostolis nonnullisque eorum discipulis scripto consignata sit; præterquam quod, ut suo loco ostendimus, hæc quoque ipsa scripta quoad nos Ecclesie suffragio indigebant, ut tanquam canonica et inspirata vim obtinerent, non tamen cessavit Ecclesie prædicatio, et magisterium ideo quod nullum ex iis scriptis capere detrimentum potuit. Imo scriptum hoc verbum vitam, ut ita loquar, a jugi Ecclesie magisterio ac viva voce obtinuit et obtinet; ab hoc ejus sensus determinatur, et ab hoc completur quoad ea quæ litteris mandata non sunt.

Quo fit ut 1. hæc instrumenta solum vim habeant in Ecclesia a Christo instituta, seu in sola Ecclesia catholica, quæ scilicet in legitima illorum possessio est, a qua hæretici penitus exciderunt. Hæretici, sectarii omnes, seu acatholici non habent nisi litteram quæ occidit, non autem spiritum qui vivificat. Quo argumento jam ætate sua Tertullianus vehementer hæreticos exagabat omnes, et est prorsus invictum (1).

(1) En Tertulliani verba quibus apprime quæ constitutus confirmatur: « Ergo non ad Scripturas provocandum est: nec in his constituendum certamen, in quibus aut nulla, aut incerta victoria est, aut par incertæ... Ordo rerum desiderabat illud prius proponi, quod nunc solum disputandum est. Quibus competat fides ipsa: Cujus sunt Scripturæ: A quo et per quos, et quando, et quibus sit tradita disciplina, qua fiunt christiani; ubi enim apparuerit esse veritatem et disciplinam et fidei christianæ, illic erit veritas Scripturarum et expositionum, et omnium traditionum christianarum. Christus Jesus Dominus noster, permittat dicere interim, quisquis est, cujuscumque Dei filius, cujuscumque mater homo et Deus, cujuscumque fidei præce-